

Rozšírená zodpovednosť výrobcov elektrozariadení: Komu by jej zúženie pomohlo a kto naopak tleska predčasne?

Predstavme si otca, ktorý má 4 synov a paletu tehál, ktoré treba vyložiť. Ak sa všetci synovia zapoja do vykladania, tak každý syn teda odnesie $\frac{1}{4}$ tehál. Ak však otec povie jednému zo synov, že on to nemusí robiť, tak každý zo zostávajúcich bratov bude musieť odnieť viac tehál, $\frac{1}{3}$ zo všetkých, i keď paleta tehál zostane rovnaká.

období, je vynásobené percentom stanovným legislatívou.

Zjednodušene, ak výrobca uviedol 100 ton elektrozariadení a cieľ zberu je 55 %, tak jeho cieľ zberu je 55 ton.

Už zo samotného výpočtu je zrejmé, že na výšku cieľa zberu nemá vplyv trh, množstvo vzniknutého odpadu, iní výrobcovia, ale len vlastné objemy, ktoré konkrétny výrobca umiestňuje na trh.

Konkrétne, ak nesystematicky vyjmem spod rozšírenej zodpovednosti časť tepelných čerpadiel a klimatizačných zariadení, ktoré patria do kategórie 1 – zariadenia na tepelnú výmenu, tak ostatným výrobcom uvažujúcim elektrozariadenia v tejto kategórii vzrastie trhový podiel, ktorým sa budú musieť podieľať na financovaní recyklácie vzniknutého množstva elektroodpadu v danej kategórii.

Čiže o paletu tehál sa nepostarájú 4 synovia, ale iba 3 a každý z nich tak bude musieť odnieť viac tehál.

To, že takémuto opatreniu tleska úzka skupinka výrobcov, ktorých by sa takáto výnimka týkala, je pochopiteľné. Ušetria.

Už menej pochopiteľné je, že medzi tleskajúcimi sa nájdu aj iní výrobcovia elektrozariadení spadajúcich do tejto kategórie. Oni si to totiž zafinancujú, teda „odnesu“.

Poznámky:
Zo samotného výpočtu zberového podielu vyplýva, že narastá, pokiaľ narastá buď trhový podiel daného výrobcu, alebo množstvo elektroodpadu. V texte som pre zjednodušenie pracoval s rovnakým, nemeniacim sa množstvom. V praxi pritom v elektroodpade zo zariadení na tepelnú výmenu je a bude aj odpad z častí vyňatých tepelných čerpadiel a klimatizačných zariadení. Obdobná situácia by platila pri vyňatí tých kotlov (plyn, biomasa...), ktoré na svoju činnosť potrebujú elektrický prúd. Ostatným výrobcom v danej kategórii (kat. 4 – veľké zariadenia) by vzrástol ich trhový podiel, ktorým sa budú musieť podieľať na financovaní recyklácie elektroodpadu v kategórii 4.

Ing. Jozef Kozák

Výkonný riaditeľ SEWA, a.s.

Tak je to aj s nekonštruktívnou snahou o vyňatie niektorých elektrozariadení spod rozšírenej zodpovednosti. Diskriminuje tým ostatných výrobcov elektrozariadení, ktorým navyše zvyšuje náklady na recykláciu. Ako je to možné?

Náklady výrobcu na recykláciu ovplyvňuje jeho kvantitatívna povinnosť zabezpečiť zber a recykláciu určitého množstva elektroodpadu.

Táto kvantitatívna povinnosť je legislatívne vyjadrená v dvoch ukazovateľoch tzv. „cieľ zberu“ a „zberový podiel“. Oba musí výrobca elektrozariadení plniť.

Výpočet cieľa zberu pre každého výrobcu je jednoduchý. Priemerné množstvo elektrozariadení, ktoré uviedol na trh v predchádzajúcom

Diametrálne odlišná situácia je pri tzv. „zberovom podiele“. Tu do výpočtu nevstupujú iba objemy elektrozariadení, ktoré daný výrobca uviedol na trh (v danej kategórii elektrozariadení), ale aj objemy ostatných výrobcov (v danej kategórii), ktoré uviedli na trh a tiež objem odpadu, ktorý vznikne (v danej kategórii).

Ak výrobca uviedol na trh 100 ton elektrozariadení, jeho konkurenti 900 ton, tak trhový podiel výrobcu je 10 %. A ak elektroodpadu vzniklo 500 ton a o 10 % z neho sa má postarať daný výrobca, tak jeho výsledná povinnosť je 50 ton elektroodpadu.

Čiže jeho skutočnú povinnosť, a teda náklady na recykláciu, ovplyvňujú nielen jeho vlastné množstvá, ktoré uviedol na trh, ale najmä množstvá celého trhu a množstvo vzniknutého odpadu.